

The Office Of The Principal and Vice - Chancellor

**PHUROFESA VHO MS MAKHANYA, ṬHOHO YA
YUNIVESITHI NA TSHAṆDA TSHA MUTSHANTSẸLARA
YUNIVESITHI YA AFURIKA TSHIPEMBE**

U PEMBELELA U SAINWA HA MOA YA MỊNWAHA MIRARU

VHUKATI HA UNISA NA NEMISA

OR TAMBO BUILDING

FỤLORO YA 13

VIP LOUNGE

13 SHUNDUNTHULE 2019

**Unisa, sa tshiimiswa tsha pfunzo tshi rangaho phaṇda
Afurika na Afurika Tshipembe, i ḍihudza u saina
Memorandamu wa Thendelano ya mịnwaha miraru na**

NEMISA. U bindudzela Ndivho u itela Vhukoni- zwi dovha zwa divhea nga u pfi K4i – zwi tikedza tshothe ndivho ya tshirathedzhi tsha Yunivesith yashu.

K4i yo sedzesa kha thodiso dzi kwamaho zwikili zwa didzhithala. NEMISA na zwithu zwa zwikili zwa didzhithala zwa Afurika Tshipembe i na ndivho nyangaredzi ya u khwahisedza zwikili zwa didzhithala kha matshilo a vhadzulapo vha Afurika Tshipembe kha mveledziso ya muthu na tshitshavha, ndinganyiso ya lupfumo, zwikhala zwa mishumo na zwa vhubindudzi, na u vha kha vhuimo havhudi ha vhubindudzi.

Unisa a tshi tou vha fhedzi tshiimiswa tsha pfunzo ya u guda u nda na u guda nga lubivhisia na u vha hone ha lushaka; kushumele kwayo kwo ditika nga ICT. Linwe la masia mahulwane a thodiso ndi mafhungo na vhudavhidzani ha thekhnolodzhi u

itela mveledziso (i divhea nga u pfi ICT4D). ICT4D zwi livhiswa kha u shumiswa ha ICTs kha mveledziso yo itelwaho u khwinisa nyimele ya vathu. ICT4D ndi inwe ya thandela thanu dza Unisa dzine dza khou ranga phanda thodisiso.

Thodisiso ya Unisa i dzhiela ntha:

- u bveledza ndivho na u bveledza vhukoni ha vathu u fhindula kha thodea dza Afurika Tshipembe na dza dzhango la Afurika
- u tutuwedza demokhirasi, pfanelo dza vathu na vhadzulapo vha re na vhudifhinduleli
- u fhaṭa vhukoni na u disa tshanduko kha saintsi na thekholodzhi
- ikonomi na vhupo zwi sa nyethi
- pfunzo ya u guda u nda ya muṁwe na muṁwe

Zwi khagala uri ṭhoḏisiso nga ha zwikili zwa didzhithala ndi tshipiḏa tsha zwithu zwihulwane zwo sedzwaho khazwo.

Tshumisano na NEMISA nga ha K4i yo imela tshumisano ya vhukuma.

K4i ndi tshiimiswa tsha ṭhoḏisiso tsho ṭumanaho na zwithu zwa lushaka zwa zwikili zwa didzhithala nga kha NEMISA ine ya vha nga fhasi ha Muhasho wa Vhudavhidzani na Tshumelo dza Poswo (DTPS).

Ṭhoḏisiso kha zwikili zwa didzhithala dzi katela tshumisano nnzhi. Dziḏwe yunivesithi dza ṭahe dza Afurika Tshipembe ndi tshipiḏa tsha vhuḏumani hapo tsha NEMISA yunivesithi hedzi dzi ḡetshedza zwikili zwa didzhithala zwa CoLabs. CoLabs dzapo idzi dzi shuma mishumo minzhi heyi i katela ṭhoḏisiso. K4i i ḡetshedza pfananyo na ngeletshedzo kha ṭhoḏisiso ya lushaka ya zwikili zwa didzhithala. Sa thikhedzo ya Unisa ya ṭhoḏisiso ya

zwikili zwa didzhithala, ndivho ya K4i ndi u netshedza mawanwa kha tsheo yo dzhiwaho yo disendekaho nga vhuṭanzi.

Unisa i dihudza u shuma na vhupo ha vhadzhamikove vhanzhi, u sumbedza uri thodiso na tshumisano zwi nga shuma na u isa Afurika Tshipembe phanda. Zwikili zwa didzhithala zwa CoLabs zwi kha yunivesithi dzi tevhelaho:

- Yunivesithi ya Western Cape
- Yunivesithi ya Thekholodzhi ya Durban
- Yunivesithi ya Limpopo
- Yunivesithi ya Thekholodzhi ya Vaal
- Yunivesithi ya North-West
- Yunivesithi ya Mpumalanga
- Yunivesithi ya Thekholodzhi ya Central

Unisa nga ngoho i khou dzhiela nṭha uri NEMISA yo nanga Unisa u ranga phanda thodiso ya zwikili zwa didzhithala.

Zwi khagala u bva kha mushumo wo no itwaho - nga Unisa na zwiñwe zwiimiswa zwa pfunzo – uri zwiimiswa zwa pfunzo ya n̄ha zwi na mushumo muhulwane une zwa u ita kha u bveledzisa Afurika Tshipembe. A ri tsha vha vhatu vho khethekanaho na vhañwe vhane vha tsireledza n̄divho ngeno vhashumi vha ndeme vha tshi shela mulenzhe zwiḥulu kha tshitshavha. A ri shumi ri roṯhe. Mu si ri tshi sedza kha mushumo wo itwaho nga K4i, ri khou dzhenisa na muvhuso, tshitshavha, zwiimiswa zwa pfunzo na vhoramabindu.

Ṭhuṯhuwedzo ya ṯhoḍisiso ya K41 i shuma sa tshipiḍa tsha nyangaredzo ya vhurangeli ha zwikili zwa didzhithala i livhisa kha nyaluwo ya u fhaṯa zwikili zwa didzhithala kha vhuimo hoṯhe Afurika Tshipembe. Zwikili zwa didzhithala ndi zwa ndeme arali Afurika Tshipembe ḷa shela mulenzhe lwo fhelelaho

kha Mumono wa Vhuna wa Ndowetshumo Thodiso nga ha zwikili zwa didzhithala ndi ya ndeme arali ri tshi vha na tsheo yo disendekaho nga vhuṭanzi nga ha zwithu zwa zwikili zwa didzhithala.

Ri livhuwa NEMISA na vhadzhamikove vhoṭhe kha mushumo wo no itwaho u swika zwino. Ri dovha ra livhuwa NEMISA kha thikhedzo i ya ho phanda na fulufhelo kha Unisa. MoA i sumbedza uri NEMISA yo engedza kavhili ndambedzo ya mushumo une wa khou itwa nga K4i na Unisa. NEMISA yo engedza tshelede ya ndambedzo u bva kha milioni dza R5.85 minwahani mivhili yo fhiraho u bindudza nga R6.1 milioni nwaha hoyu u daho. Hezwi zwi sumbedza uri ri khou netshedza ndeme na zwikili zwa ndeme kha zwithu zwa zwikili zwa ndeme nga huhulu.

Rothe – na vhashumisani vhothe – ri do bvela phanda na u alusa
mvelaphanda ya Afurika Tshipembe na vathu vhaḽo